

Ärendenummer NV-02823-19

Svenskt Friluftslivs återkoppling på Förslag till nationalpark på norra Gotland

Inledning

Svenskt Friluftsliv är en paraplyorganisation för 28 ideella friluftsförbund i Sverige som tillsammans har 2 miljoner medlemskap, varav minst 300 000 är barn och ungdomar. Tillsammans består organisationerna av närmare 7 000 lokala- och regionala föreningar som varje år aktiverar och engagerar ett stort antal människor i befolkningen utöver sina fasta medlemmar. Det övergripande syftet med Svenskt Friluftsliv är att fungera som företrädare och samlade kraft för friluftsförbunden såväl när det gäller övergripande friluftsförhållanden som frågor som rör civilsamhället. Svenskt Friluftslivs vision är att bidra till ett hållbart friluftsliv i Sverige genom kunskapsspridning, främjandet av organiserat friluftsliv och allmänt bidra till goda förutsättningar till vistelse i naturen på ett hållbart sätt.

Övergripande inspel

Svenskt Friluftsliv anser att innehållet i förslaget till ny nationalpark vid Bäste träsk på norra Gotland är mycket bra, där friluftslivets behov och förutsättningar lyfts fram. Vi tolkar de föreslagna föreskrifterna som att de inte i onödan kommer begränsa friluftslivet i parken. Dock skulle det organiserade friluftslivets behov och förutsättningar kunna lyftas fram tydligare i analysen. Friluftsförbund kan även vara bra parter i dialogen kring utformning av fysiska miljöer för att de ska vara lämpliga för besök med större grupper, ta reda på områdets rekreativa värden, och så vidare.

Inspel om tillgänglighet och entréer

Det är bra att förslaget fokuserar på att skapa hög tillgänglighet och entréer av hög standard, vilket inte minst är viktigt för att dels bidra till hållbara transportsätt till parken, dels hållbara besök i parken. Här har vi några viktiga inspel:

- Det är viktigt att busshållplatsen ligger i direkt anslutning till huvudentrén och gärna även till sekundära entréer. Döp gärna busshållplatser till namn så att det tydligt framgår "Nationalpark" i namnet. Busshållplatser bör planeras med högre prioritet än bilparkeringen vad gäller lokalisering. Vandringsleder och andra rörelsestråk bör dras ända fram till sekundära entréer - inte bara till huvudentrén (vilket föreslås i texten).
- Ett av Gotlands mest populära cykelstråk går längs med, och genom, parken på sträckan Kappelshamn - Fleringe - Ar - Fårösund. Det betyder att många besökare under sommarhalvåret kommer att använda sig av cykel som transportmedel för att besöka parken och kommer sannolikt vilja kunna låsa fast sina cyklar på en cykelparkering vid entréerna för att slippa släpa med sig cykeln in i parken. Om cykelparkeringen är undermålig ökar risken för att fler besökare kommer känna sig tvingade att ta med sig cykeln in i parken, vilket bidrar till onödig trängsel och kanske även slitage på naturen. Planeringen behöver ta höjd för detta behov på ett tidigt stadium och inte tappa bort frågan "längs vägen" med olika eventuella inblandade entreprenörer.
- Eftersom Gotland är en av Sveriges mest populära platser för cykelturism och med många som cyklar flerdagsrutter behöver parken ta höjd för att besökare kan vilja förvara sin utrustning vid entréerna i stället för att ta med allt in i parken under besöket.
- Det är inte osannolikt att människor kommer vilja kombinera (dags)besök i parken med besök vid Blå lagunen, vilket kan öka antalet besökare vid detta hårt belastade vattendrag ytterligare. Detta är en miljö som under sommarhalvåret är hårt belastad av bilåkande och husbilsåkande besökare och som använder en väldigt undermålig grusväg in till parkeringen. Parken behöver noggrant analysera och föreslå åtgärder för hur trycket på denna miljö kan minska. Även den nedskräpning som sker i naturen i anslutning till parkeringen behöver åtgärdas då det är vanligt att folk använder naturen för toalettbesök, tar med sig mat och dryck för måltider till stranden eller parkeringen, och så vidare. Låt arbetet med nationalparken även bidra till att besöken vid Blå lagunen också blir hållbara!

Inspel om information och presentation av parken

Det är föredömligt att förslaget har en hög ambition vad gäller information och presentation av nationalparken. Detta är inte bara viktigt som grund för god tillgänglighet för besökare eller möjliga besökare, det är också viktigt för att om möjligt påverka andra aktörer att höja sin standard på information om natur, friluftsområden, motionsspår och dylikt. I dag är det många aktörer som brister i informationen och presentationen av natur och friluftsområden, inte minst kommuner, erfar Svenskt Friluftsliv. Vi har ett antal viktiga inspel vad gäller information och presentation av parken på webben:

- Ovanstående förslag om att ha bra cykelparkeringar av hög standard (med möjlighet att låsa fast cyklar) vid entréer är självfallet en sådan viktig pusselbit i informationen. Det vill säga, den som planerar sitt besök i parken ska kunna veta innan besöket att det går att låsa fast cykeln där vid en riktig cykelparkering och gärna under tak. Dessutom: Finns det cykelpump? Säljer besökscentrat cykelslangar? Finns det "cykeldusch"?
- Var extremt noga med att presentera underlaget på de olika slingorna (grus, spån, stenmjöl, naturstig, kalksten?) och ange gärna en gradering av standarden enligt pistkartan: Grön (mycket bra underlag, tillgängligt för rullburna besökare), blå (ganska bra underlag men enstaka ojämnheter), röd (ojämnt underlag med rötter och ojämnheter, mycket svårt att ta sig fram med rullstol och barnvagn), svart (mycket ojämnt underlag, stora stenar, rötter, omöjligt underlag för rullburna besökare). Nationalparken bör ha bilder på webben som visar alla slingors underlag.
- Var extremt noga med att presentera kuperingen på de olika slingorna, också utifrån pistkartan: Grön (helt platt slinga), blå (snäll slinga men med några mindre backar), röd (backig slinga, svårt att ta sig fram med barnvagn eller rullstol), svart (extremt backig slinga och omöjligt att ta sig fram med barnvagn eller rullstol).
- Presentera gärna en kuperingskarta för varje slinga på webben, vilket underlättar för besökare att bedöma om slingan är lämplig för just dem.
- Längd på slingorna bör framgå samt färgmarkering. Är stråket en rundslinga eller a-b? Använd gärna en symbol för att visa om stråket är en rundslinga eller a-b.
- Det bör finnas information på webben och på plats i parken om vilka slingor som passerar busshållplatser.
- Namnge eventuella vindskydd, grillplatser och andra viktiga anordningar i parken. Detta underlättar för besökare att leta upp information om vad som gäller på varje specifik plats, och möjliggör för parkens förvaltare att ta fram och nå ut med platsspecifik information om allemansrätten och råd och tips för ett hållbart besök på platsen.

Lyft fram det organiserade friluftslivet tydligare

Det organiserade friluftslivet skulle kunna lyftas fram tydligare i analysen som en viktig aktör med lokalkännedom, lång erfarenhet av att organisera verksamhet och bidra till hållbara besök. Friluftorganisationerna har ett stort intresse av att bevara och utveckla naturen och friluftsmiljöerna i Sverige, naturligtvis även så i en nationalpark, och naturligtvis gäller det även friluftorganisationerna på Gotland.